

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

ERRATA

În discursul d-lui Prim-Președinte Buzdugan, publicat în numărul precedent, s'a strecurat următoarea omisiune tipografică: În pagina 19, coloana 2, rândul 32, după cuvântul *român*, se va completa textul astfel:

Tot astfel dispoziția Codului Caragea că bășii singuri moștenesc, pe considerația că numai dășii au sarcina apărării țării..

Cuvintele subliniate sunt cele omise.

George D. Nedelcu.—Venitul net al întreprinderilor comerciale și industriale.

Jurisprudența Română.—Înalta Curte de Casație și Justiție, secția I.—Indiviziune.—Coindiviziune.—Locațiune.—Legea Agrară.

(Scrie Calmachi cu Ion și Teodora Calmachi și alți).
Tribunalul Buzdu, secția II.—Expertiză.—Act sub semnătură privată.—Instanță de trimitere.

(Vasile Hagiu cu C. Alexandru).

Tribunalul Tecuci.—Succesiune.—Soț supraviețuitor.—Legea impositului progresiv.

(Casa Centrală a Asigurărilor sociale cu Florea T. Bălan).

Venitul net al întreprinderilor comerciale și industriale și participanții statorniciți de legile comerciale, civile și fiscale la beneficiul acestor întreprinderi

Se știe că venitul net al întreprinderilor comerciale și industriale se stabilește prin bilanțul ce se încheie în fiecare an. El se calculează scăzându-se cheltuelile din veniturile brute ale întreprinderii.

Cari sunt cheltuelile unei întreprinderi comerciale sau industriale, codul comercial nu spune. Paragraful din acest cod care se ocupă de bilanțuri (art. 178—184) cere numai ca bilanțurile să arate beneficiile în adevăr realizate și pierderile încercate și stabilește că dividendele nu se vor plăti decât din beneficiile reale constatate prin bilanțul aprobat.

Asupra stabilirii venitului net al întreprinderilor comerciale și industriale nu cunosc să vorbească de cât art. 31 din legea contribuțiilor directe. Acest articol, împreună cu § 81, alineat penultim, și cu § 87, alineat ultim, din instrucțiunile ministerului de

finanțe publicate în anul 1923, arată care anume sunt cheltuelile proprii care contribuiesc la mersul unor întreprinderi comerciale sau industriale, și fac din Stat un participant la beneficiul acestor întreprinderi cu anumite cote prescrise de lege. Statul vine în concurență cu ceilalți participanți statorniciți de legile comerciale și civile și anume cu: membrii din consiliile de administrație ale societăților comerciale și industriale, asociații în participație, asociații în nume colectiv, etc., acționarii societăților, sechestrii judiciari, cari, conform art. 615 din procedura civilă, au o cotă-parte din venitul net, etc.

Instrucțiunile ministerului de finanțe cari fac din Stat un participant la beneficiul întreprinderilor comerciale și industriale au putere de lege (art. 132 din legea contribuțiilor directe).

Se pune întrebarea, care este venitul net al unei întreprinderi comerciale sau industriale?

Venitul net, zice § 77 din instrucțiunile ministerului de finanțe, este format de produsele rezultate din operațiunile anului precedent, *mai puțin cheltuelile proprii întreprinderii pe acelaș an, și eventualele pierderi efective.*

Venitul net, dar, este balanța, este echilibrul dintre veniturile brute și *cheltuelile proprii întreprinderii.* Aceasta este definiția exactă a venitului net; acesta este principiul.

La acest principiu se poate deroga. Părțile prin convențiunile lor și societățile prin actele constitutive și statutele lor pot determina condițiunile asociațiunii, și pot stabili modul în care trebuiesc făcute bilanțurile și calculate beneficiile.

Dacă se poate deroga la principiul venitului net din punct de vedere comercial, nu se poate deroga, însă, din punct de vedere fiscal.

Legea fiscală a pus venitul net la adăpost de voința părților. Venitul net la care se percepe impozitele nu poate fi altul decât cel dat de balanța dintre debit și credit, de echilibrul dintre veniturile brute și cheltuelile proprii întreprinderii (art. 31 din legea

contribuțiunilor directe și § 77 din instrucțiunile ministeriale).

În cazurile când legile și statutele sau actele constitutive nu derogă la echilibrul dintre veniturile brute și cheltuelile proprii întreprinderii, s'a născut chestiunea de a se ști, față cu noile dispozițiuni ale legii fiscale, dacă impozitele ce se plătesc Statului de către întreprinderile comerciale și industriale intră în cheltuelile întreprinderii, și anume dacă se poate face o deosebire între venitul net al întreprinderilor din punct de vedere fiscal și între venitul net din punct de vedere comercial; cu alte cuvinte dacă este o diferență între Stat, ca participant la beneficiu, și între ceilalți participanți statorniciți de lege.

Pot exista două categorii de venituri nete când legile, statutele sau convențiunile nu ating principiul venitului net? Pot exista două categorii de participanți la beneficiu când legile nu-i disting?

Este cert că la stabilirea câștigului sau venitului net al unor asemenea întreprinderi nu se socotesc ca cheltueli cotele acordate din beneficiu prin statute, legi, etc. asociațiilor, membrilor din consiliile de administrație, acționarilor, secheștrilor judiciari, etc. Pentru ca acești participanți la beneficiu să-și ia partea lor, trebuiește mai întâi să se stabilească câștigul sau beneficiul, adică să se scadă cheltuelile din veniturile brute ale întreprinderii.

Statul, vine și el la beneficiu ca și ceilalți participanți. Cotele dar, de atâta la sută ce percepe el ca impozit nu pot fi socotite ca cheltueli ale întreprinderii, nu pot fi scăzute din veniturile brute spre a se calcula câștigul din care aceste cote trebuiesc să se perceapă, căci ele se percep numai din câștig. Aceasta o spune categoric și alineatul 10 al art. 81 din legea contribuțiunilor directe și alineatul ultim al § 87 din publicațiunile ministeriale care nu consideră impozitul ca o cheltuială de scăzut din veniturile brute, ci ca o cotă-parte la beneficiul net al întreprinderii: „Nu se pot cuprinde între cheltuelile de scăzut impozitul de față, întrucât impozitul nu este altceva decât partea ce se cuvine Statului după alegerea beneficiului”, zice § 87 ultimul alineat.

În cheltuelile unei întreprinderi nu poate intra decât ceea ce este strict necesar întreprinderii pentru mersul ei. Nici ceea ce prelevă asociații întreprinderii pentru cheltuelile lor nu intră în cheltuelile întreprinderii, căci, după cum lămurește ministerul finanțelor în § 81, sub această formă s'ar absorbi cea mai mare parte din venituri.

Astfel, impozitele ce Statul prelevă din beneficiu nu pot fi considerate ca o cheltuială a întreprinderii fiindcă nu sunt necesarii mersului întreprinderii, după cum nu intră în cheltueli sumele plătite ca tantieme

membrilor din consiliile de administrație, ca dividende acționarilor și celelalte cote cuvenite asociațiilor și secheștrilor judiciari, deși acești din urmă participanți la beneficiu contribuiesc la mersul întreprinderii prin partea ce iau la administrarea ei.

Toate cotele de atât la sută acordate de statute, legi, etc. societărilor, acționarilor, secheștrilor, Statului, etc., ce se percep asupra beneficiului, vin în concurență unele cu altele și se prelevează, toate, din totalul câștigului sau venitului net al întreprinderii, fără ca unele să se ia mai întâi și din rest celelalte.

Aceste cote sunt în funcțiune de venitul net al întreprinderii. După cum venitul este mai mare sau mai mic, așa și participanții la beneficiu enumerați mai sus iau mai mult sau mai puțin.

Dacă s'ar considera ca o cheltuială sumele ce se percep de Stat — care nu contribuie la mersul întreprinderii — și s'ar scădea din venitul brut spre a se stabili venitul net, din punctul de vedere așa zis comercial, cu atât mai mult se va putea considera ca o cheltuială sumele percepute de asociații întreprinderii și de secheștrii judiciari, de exemplu, căci, după cum am spus mai sus, aceștia din urmă contribuiesc la mersul întreprinderii.

Prin deosebirea veniturilor nete după categoriile de participanți și după interesele acestora la beneficii, am putea avea, pe lângă venitul net al fiscalului, și venituri nete pentru membrii consiliului de administrație, venituri nete pentru asociați, apoi pentru acționari, pentru secheștri judiciari, etc., venituri nete care se vor obține considerând ca cheltueli și scăzând din veniturile brute ale întreprinderii rând pe rând cotele celorlalți participanți; iar mergând mai departe și jonglând cu cuvintele „venituri nete” ajungem la concluzia că cotele diferiților participanți la beneficii vor trebui să se perceapă din venitul net al proprietarului întreprinderii, iar nu din venitul net al întreprinderii.

Să nu se confunde venitul net al întreprinderii cu venitul net, capitalizabil, al proprietarului întreprinderii, care este rămasul după ce s'au scăzut din veniturile brute nu numai cheltuelile strict necesarii și proprii întreprinderii, dar și cotele ce s'au prelevat de diferiții participanți la beneficii, precum și cheltuelile de întreținere ale asociațiilor întreprinderii.

Cotele ce se prelevează de diferiții participanți la beneficii precum și cheltuelile de întreținere ale asociațiilor micșorează în adevăr patrimoniul proprietarului întreprinderii sau fondul capitalizabil al întreprinderii, dar nu sunt cheltueli ale întreprinderii. Proprietarul întreprinderii suportă aceste cheltueli ca o urmare, ca o consecință a sarcinilor ce diferitele legi și convențiuni sau statute le impun asupra ve-

nitului net. Și aceste sarcini vin cu drepturi egale, dacă legile nu fac nici o distincțiune între ele. Toate nu sunt de cât părțile acordate participanților după alegerea beneficiului.

O deosebire de făcut, dar, între venitul net, din punctul de vedere fiscal și între venitul net din punctul de vedere comercial este inadmisibilă. Întreprinderea fiind una, venitul net al ei nu poate fi de cât unul. Principiul venitului net este același pentru toți participanții cari vin la beneficiu cu cotele acordate lor, dacă legile nu disting.

Regula care era prevăzută în cartea preliminară a codului francez: *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere possumus*, regula unanim admisă de doctrină și jurisprudență, nu-și poate avea un loc mai bun alurea ca aici.

Impozitele ne constituind o cheltuială a mersului întreprinderii și ne intrând în calculul venitului net la formarea anuală a bilanțului, nu constituie o cheltuială nici dacă ele nu s'au prelevat la timp din beneficiile nete anuale, ci au rămas să se perceapă mai târziu, pe mai mulți ani din urmă, după cum nu constituie o cheltuială a întreprinderii, la formarea bilanțului anual, tantiemele, dividendele și celelalte cote ale participanților la beneficiu, dacă aceștia nu și le-au ridicat la timp, ci mai târziu pe mai mulți ani din urmă.

George D. Nedelcu

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA I

Audiența de la 20 Martie 1925

Președenția D-lui Em. Miculescu, Președinte.

Scarlat Al. Calimachi cu Ion și Teodora Calimachi și alții.

INDIVIZIUNE. — COINDIVIZORI. — LOCAȚIUNE. — LEGEA AGRARĂ. — ART. 1062 C. CIVIL ȘI 30 DIN LEGEA AGRARĂ.

Atât timp cât durează starea de indiviziune, orice prerogativă cuprinsă în dreptul de proprietate nu se poate exercita de unul din coproprietari fără concursul și asentimentul tuturor; astfel că actele de administrație asupra unui lucru în indiviziune trebuind a fi făcute cu consimțământul tuturor coindivizorilor, este evident că contractul de locațiune odată consimțit de toți proprietarii, rezilierea întocmai ca și încheierea lui nu poate fi cerută decât tot prin voința tuturor coproprietarilor, și aceasta chiar atunci când rezilierea se cere în virtutea art. 30 din legea agrară, care deși prevede în anu-

mite cazuri facultatea pentru proprietar de a rezilia un contract dearendă, prin aceasta însă nu a înlăturat aplicarea principiilor de drept în materie de indiviziune.

No. 635 b/s. — Admis recursul făcut de Scarlat Al. Calimachi în contra deciziei cu No. 150/924 a Curții de Apel Iași S. I în proces cu Ion și Teodora Calimachi și Grigore Ursian.

S'au ascultat D-nii avocați N. Polizu-Micșunești pentru recurent și Laurențiu Pilat pentru intimat.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Scarlat Al. Calimachi în contra deciziei No. 150/924 a Curții de Apel Iași S. I-a, dată în proces cu Ion Calimachi.

Văzând motivul III de casare în următoarea cuprindere:

«Greșită aplicare a regulilor prevăzute de art. 1062 cod. civ., violarea principiilor care guvernează starea de indiviziune, greșită aplicare a art. 30 «legea agrară, exces de putere și omisiune esențială».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că intimatul Al. Calimachi a curut înaintea Trib. Botoșani ca pe baza art. 30 din legea agrară din vechiul regal să fie declarat reziliat contractul de locațiune autentificat de Trib. Iași cu No. 2977 din 5 Septembrie 1918 prin care intimatul Al. Calimachi și coproprietarii săi, recurentul Scarlat Al. Calimachi și Teodora Al. Calimachi au arendat pe termen de 7 ani moșia Stănești, lui G. Ursian; că Tribunalul a admis acțiunea în reziliere, iar Curtea de Apel a respins apelul celorlalți coproprietari și a arendașului Gr. Ursian, menținând în totul hotărârea primei instanțe.

Că, pentru a decide astfel, instanța de fond motivează între altele că moșia arendată fiind proprietatea indiviză a intimatului și a celorlalți doi coproprietari, din natura acestui drept indiviz asupra moșiei în discuțiune rezultă facultatea fiecărui coproprietar de a se folosi de lucrul comun, astfel că exercitarea acțiunii în reziliere fiind un drept privitor la folosință, unul singur din coproprietari este în drept să exercite această acțiune; că, facultatea de reziliere a contractului dearendă în chestiune fiind acordată în specie de art. 30 legea agrară, dată fiind faptul că din moșia arendată a fost expropriat mai mult de 25%, în această situațiune, în lipsa unui just motiv de menținere a contractului dearendă, ceilalți coproprietari nu se pot opune la rezilierea contractului cerută de Al. Calimachi.

Având în vedere că, prin motivul III de casare, recurentul critică această soluțiune susținând că a fost dată cu violarea principiilor care guvernează starea de indiviziune; că, de asemeni, Curtea de Apel a dat o greșită interpretare art. 30 din legea agrară

și a comis un exces de putere atunci când a decis că față de dispozițiunile menționate text de lege, care acordă drept proprietarului ca în anumite situațiuni să ceară rezilierea unui contract de arendă, coproprietarii intimatului nu-i puteau refuza acestuia consimțământul la rezilierea contractului în discuțiune decât arătând justul motiv al opunerii lor, mijloc de apărare care de altfel n ci n'a fost susținut de intimat în fața instanței de fond.

Considerând că potrivit principiilor de drept în materie de indiviziune, atât timp cât durează starea de indiviziune, fie care coproprietar posedând un drept indiviz asupra fiecărei molecule a lucrului, această situațiune duce în mod necesar la rezultatul că orice prerogativă cuprinsă în dreptul de proprietate, nu se poate exercita de unul din coproprietari fără concursul și asentimentul tuturor.

Că, drept consecință a acestui principiu, actele de administrație asupra unui lucru în indiviziune, trebuind a fi făcute cu consimțământul fiecărui din proprietari, este evident că contractul de locațiune odată consimțit de toți proprietarii, rezilierea întocmai ca și încheierea lui, nu poate fi cerută decât tot prin voința tuturor coproprietarilor.

Ca, prin urmare, în specie intimatul Al. Calimachi neavând consimțământul coproprietarilor săi ci din contra opunerea lor formală, nu poate cere și obține rezilierea contractului de arendă în discuțiune în baza art. 30 din legea agrară, care dacă prevede în anumite cazuri facultatea pentru proprietari de a rezilia un contract de arendă, prin aceasta însă nu urmează că a înlăturat aplicarea principiilor de drept în materie de indiviziune, ce cată deci, în lipsa unei derogățiuni exprese, a-și avea întreaga aplicațiune în cauză.

Că dar, instanța de fond hotărând altfel, a făcut o greșită aplicare a principiilor esențiale în materie pronunțând o hotărâre casabilă, așa că motivul III de casare devenind intemeiat, recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL BUZAU, Secția II

Audiența de la 4 Mai 1923

Președinția D-lui Al. Ștefănescu, judecător

Vasile Hagiu cu C. Alexandru

EXPERTIZĂ.—APRECIEREA TRIBUNALULUI.—ART. 219—221 PR. CIVILĂ.

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ.—LIPSA DATEI.—CONSECINȚA.—ART. 1176 SI URM. C. CIVIL.

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ.—DACĂ E NEVOE CA SĂ FIE SCRIS DE SEMNĂTORUL LUI.—ART. 1176 SI URM. C. CIVIL.

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ.—EXECUTAREA LUI.—SANCTIUNEA NEREDACTĂRII DOBLULUI EXEMPLAR.—ART. 1179 C. CIVIL.

CASARE.—INSTANȚA DE TRIMITERE.—CHESTIUNI CE POT FI RIDICATE ÎNAINȚA ACESTEI INSTANȚE.

1⁰ Cu toate că valoarea unui raport de expertiză este lăsată la suverana apreciere a instanței de fond, totuși judecătorii pentru a înlătura un raport de expertiză ordonat într-o cauză, trebuie să constate fie că expertul a nesocotit normele fixate de tribunal ca imperios necesare rezolvării cauzei, fie că expertul a lucrat cu rea credință; altfel judecătorii sunt obligați a ține seamă de concluziile și avizele expertului pe care l-au numit.

2⁰ Lipsa de dată a unui act sub semnătură privată transcris, se acoperă prin executarea obligațiunei de partea care se prevalează de lipsa datei, afară de cazul când legea o cere imperios sau când se afirmă că semnătorul nu a fost capabil de a contracta, în care caz data poate produce consecințe cu privire la eficacitatea actului.

3⁰ Un act sub semnătură privată este suficient să fie semnat de parte fără să fie scris în chiar corpul său de acesta pentru ca să aibă valabilitate, de oarece prin punerea semnăturii în josul actului rezultă că ce'l ce semnează își însușește tot ce se găsește deasupra semnăturii.

4⁰ Sanctiunea neredactării dublului original pentru actele sub semnătură privată, cari constatată obligațiunii sinelagmatice, nu se referă și nu influențează convențiunea în sine ci constă numai în aceea, că părțile au pierdut puțința de a proba deplin prin actul scris convenția dintre ele; iar atunci când contractul s'a executat chiar în fapt de partea care se prevalează de lipsa celui de al doilea exemplar, se înlătură necesitatea ca actul să fi fost redactat în dublu original.

5⁰ Instanța de trimitere lucrând în mod cu totul independent de instanța precedentă, înaintea ei se poate invoca și ridica orice mijloace și excepții cari s'ar fi putut invoca și la instanța a cărei hotărâre a fost casată.

No. 220.—Admisă opoziția și apelul făcut de către Vasile Hagiu în cont. a cărței de judecată cu No. 945/914 a judecătoriei Oc. I Ploști, în proces cu C. Alexandru.

S'au ascuitat d-nii avocați Gh. Moscu din partea oponentului și I. Papazoi pentru intimat.

Tribunalul,

Asupra prezenței opoziției în apel civil a lui Vasile Hagiu ;

Având în vedere acțiunea dela prima instanță a lui C. Alexandru, actele din cauză, cartea de judecată No. 945/914 judecătoriei Ocolului I Ploști, sentința civilă No. 180/916 a trib. Prahova s. I-a, sentința civilă No. 101/921 a aceluiaș tribunal și decizia Înaltei Curți cu No. 457 din 31 Mai 1921 ;

Având în vedere actele, expertizele, cercetările,

depozițiile martoriilor, concluziile orale și scrise formulate și depuse la dosar de părți;

Considerând că din tot acest complex, procesul în fapt se prezintă după cum urmează:

Între Vasile Hagiu, oponent apelant în instanță, din orașul Ploiești, domiciliat în str. Al. Odobescu No. 9 și C-tin Alexandru, intimat — acesta ca reclamant la prima instanță, iar Hagiu ca pârât —, intervine un contract de vânzare-cumpărare, prin care cel de-al doilea vinde lui V. Hagiu imobilul său din str. Al. Odobescu No. 9, din Ploiești pe preț de două sute de lei. Actul se face sub semnătură privată. Acestea reies din afirmațiunile și susținerile lui V. Hagiu și din actul de vânzare prezentat în dosarul judecătorei. Actul nu are dată, dar la 5 Martie 1913 cumpărătorul Hagiu îl transcrie la tribunalul Prahova la No. 2097/913 și Ad-ția financiară Prahova îl vizează pentru plata taxei de înregistrare la No. 29778 din 5 Martie 1913.

La 4 Sept. 1914, deci după un an și jumătate, vânzătorul C. Alexandru întentează acțiune în anularea actului de vânzare la judecătoria Ocolului I Ploiești, acțiune care i s'a admis, anulându-se vânzarea prin cartea de judecată civilă No. 945/914.

Cumpărătorul V. Hagiu atacă cu apel cartea de judecată. Tribunalul respinge ca nesusținut apelul și opoziția de care izează pentru a i se admite apelul și a se pronunța reformarea cărței de judecată i se respinge și aceasta de tribunal ca neîntemeiată prin sentința civilă No. 101/921, și prin consecință i se respinge și apelul ca nefondat, rămânând intactă cartea de judecată a primei instanțe. V. Hagiu atacă cu recurs sentința 101/921 a tribunalului, recurs care a dus la casarea sentinței și înaintarea tribunalului Buzău spre judecarea procesului. Așa în cât trib. Buzău judecă ca instanță de trimitere opoziția la apelul lui V. Hagiu, respinse ambele de trib. Prahova.

Oponentul apelant Hagiu a susținut că prețul de 200 lei care se vede trecut în act este un plus pe lângă suma de 1.500 lei ce avea de primit dela intimat în baza a două titluri executorii obținute pe bază de cambii. Că la înțelegerea dintre dânsii și această sumă de 1.000 lei a fost considerată drept preț împreună cu 200 lei, dar pe care nu a mai prevăzut-o în act;

Considerând că din acțiunea lui C. Alexandru de la prima instanță, din susținerile sale la diferite termene ce au fost atât la judecătoria, cât și la tribunal, susțineri ce se văd în practicalele proceselor verbale de ședință ale celui tribunal din 20 și 27 April curent și ale hotărârilor pronunțate, rezultă că următoarele sunt motivele lui P. Georgescu care reprezintă pe C. Alexandru în calitate de cumpărător al celuiiaș imobil în privința căruia se cere anularea actului de vânzare și pe care imobil îl deține Hagiu, motive pe care urmează să le examineze tribunalul ca fiind singurele care duc la o soluțiune, una sau alta, a procesului;

1. Actul este plăsmuit și că semnătura nu emană de la vânzător;

2. Că prin fraudă și dol s'a afectuat actul; și

3. Că contractul nu este valabil, fiind nul, de oarece legea însăși îl declară astfel.

Această nevalabilitate este stabilită expres de art. 1179 c. civ. și rezidă în faptul că actul fiind sub sem-

nătură privată conținând obligațiuni sinalagmatice, nu este făcut în dubiu exemplar, fără să cuprindă, pe lângă această formalitate a dublului, după cum reiese din act, care este atașat la dosarul judecătorei, și mențiunea îndeplinirii acestei formalități;

Considerând că celelalte motive invocate de cel care cere dărămarea actului, motive care sunt într-o mai strânsă sau mai puțin strânsă legătură cu cele două motive mai sus arătate și care pot fi considerate mai mult ca o variantă a primelor două motive (cum este aserțiunea că actul s'a făcut la un pahar cu vin; s'au că jumătate s'a redactat la V. Hagiu acasă, iar restul la un oarecare Maciovici, etc.) trebuie înlăturate, în sensul că tribunalul nu trebuie să se oprească prea mult asupra lor.

Această lipsă de atențiune pentru aceste motive reiese din aceea că chiar cel care le-a formulat, numai le-a enunțat, fără să insiste asupra lor, fără să ceară a le dovedi; le-a considerat însăși partea ca nefiind de un prea mare folos în soluționarea cauzei. Aceste motive dacă nu au o valoare juridică, din care cauză se și impune neexaminarea lor, pot avea o valoare subiectivă.

Asupra primului motiv : plăsmuirea actului și nerecunoasterea semnăturii.

Considerând că plăsmuirea unui act sub semnătură privată în baza căruia unei persoane i se poate pretinde executarea unei obligații, cuprinde în sine plăsmuirea semnăturii. La această plăsmuire a semnăturii se reduce și treagă această tăgăduire a actului, cu ajutorul căreia, odată stabilită și dovedită, o parte scapă de efectele pretinsei convențiuni : executarea obligațiunei. Lămurirea acestei chestiuni se poate face și de instanța civilă, ca și pe cale de cercetare penală. Rezultatul stabilit pe o cale are efect de neînlăturat față de cealaltă instanță, de oarece nicăeri nici legea penală, nici cea civilă nu opresc aceasta;

Considerând că de către instrucția penală, căreia i s'a deferit cazul, în urma acușării aduse lui Hagiu de plăsmuitor al actului de către C. Alexandru, s'a stabilit că această acușare nu este întemeiată, dându-se ordonanță de neurmărire;

Că deci, tăgăduirea actului de intimat urmează să fie respinsă, iar actul să fie deci considerat ca un act sub semnătură privată neplăsmuit; că semnătura tăgăduitorului intimat să fie socotită ca emanând dela acesta, fiind a sa proprie;

Partea intimată a pus chestiunea că actul pe care l-a tăgăduit pe motiv de plăsmuire, să fie examinat de tribunal, fără să se țină seamă de rapoartele expertilor dela instrucție, pe care cere a le înlătura. Această cerere și o bazează pe împrejurarea că litera A din semnătura din susul actului înriminat ar diferi de A din semnătura pusă în susul celuiiaș act la tribunalul Prahova. Aceasta face a se zice cu cu drept cuvânt, susține partea, că expertizele din cauză nu sunt întemeiate în concluziile lor. Că atâta timp cât o lucrare de expertiză grafică nu se face după oarecare criterii fixe și știute de toți, cercetarea instanței de fond este imperios necesară, chiar după efectuarea lucrării;

Considerând că este exact că o instanță judiciară de fond poate să procedă ea singură la verificarea de scripturi; că pentru această operație poate să recurgă la experți, după cum poate să nu țină seamă

de avizul experților. (vezi Tocilescu, Procedura civilă, vol. 1, pag. 453 și urm.);

Întrebarea este: când trebuie să țină seamă o instanță de avizul unui expert? Chestiunea este mai mult de domeniul aprecierii.

Considerând că atunci când de către tribunal s'a arătat expres anumite norme pe care tribunalul le-a crezut imperios necesare rezolvării cauzei după care expertul să facă lucrarea; și când acesta a neșocotit aceste norme în același caz un asemenea raport de expertiză poate fi înlăturat, și tribunalul poate proceda la o verificare de scripturi de el însuși făcută, sau să ordone altă expertiză. Sau când sunt indicii că expertul a lucrat cu rea credință. În orice caz instanța, cu toate că chestiunea este numai de domeniul suveranei aprecieri a justiției de fond, trebuie să aibe oarecari motive pentru înlăturarea unui raport de expertiză.

Considerând că în cazul de față pe nimic nu s'ar baza o înlăturare a expertizelor făcute, așa în cât concluziile și avizele celor doi caligrafi sunt lămuritoare și tribunalul urmează să țină seama de acestea;

Că aceste avize fiind date în sensul că actul nu e plasmuit, acest prim motiv urmează să fie respins.

Asupra dolului.

Având în vedere că C. Alexandru a susținut că actul i a fost smuls prin dol;

Considerând că dolul în drept, după cum prevede și codul civil, trebuie dovedit, stabilit; nici odată nu se prezumă. Mijloacele de dovedire ale acestui viciu de consimțământ sunt prezumțiile pe care instanța le poate trage din anume împrejurări;

Considerând că nu se poate trage o prezumție de existența dolului din aceea că un act sub semnătură privată are o parte din rânduri mai dese, și altele mai rari, fapt pe care intimatul vrea să-l prezinte ca o probă pentru dănsul de existența dolului, după cum nu se poate trage o prezumție de dol nici din faptul că actul nu poartă dată, atât timp cât actul este transcris și executat de partea care se prevalează de lipsa datei. Data transcrierii este data actului. Această lipsă de dată a unui act sub semnătură privată transcris, se acoperă prin executarea obligației de partea care se prevalează de lipsa datei. Legea nu cere în principiu ca actele sub semnătură privată să fie date. Numai când legea o cere imperios, sau când se afirmă că semnătorul nu a fost capabil de a contracta, ceea ce în speță nu s'a afirmat (Planiol, vol. 1, No. 64), numai în aceste cazuri data poate produce efecte cu privire la eficacitatea actului.

Având în vedere că intimatul (C. Alexandru, atât acesta, cât și reprezentantul său P. Georgescu, au cerut ca din aceste fapte să se tragă prezumția că consimțământul i-a fost viciat de dol nemai cerând a stabili și alte fapte din care să se tragă prezumția existenței dolului, acest al doilea motiv urmează să se respingă ca nefondat.

Asupra celui de al doilea motiv: Nesatisfacerea dispozițiilor art. 1179 C. civ.

Cu privire la acest motiv s'a adus în discuție următoarele chestiuni, pe care tribunalul urmează să le examineze și soluționeze:

1. Un act sub semnătură privată ca să poată fi tratat ca atare trebuie să fie scris și subscris de cel căruia i se opune?

2. Ca actul sub semnătură privată din speță întrucât cuprinde obligații sinalagmatice, fiind vorba de o vânzare-cumpărare, de oarece nu este întocmit în dublu exemplar și nici nu poartă mențiunea îndeplinirii acestei cerințe a legii, este nul; și

3. Că în instanța de trimitere nu se pot discuta și examina alte chestiuni de cât cele care s'au discutat și examinat de instanța a cărei hotărâre s'a casat.

Considerând că un act sub semnătură privată este suficient să fie semnat de parte, fără să fie scris în corpul său de aceasta, ca să aibă valabilitate. Punerea semnăturii în josul unui act, însemnează însușirea de cel ce semnează a tot ce se găsește în susul semnăturii și anterior acestia: «L'acte est un écrit dressé pour constater un fait juridique; or, c'est la signature qui certifie ce que les parties constatent, il n'y a donc pas d'acte sans signature». Și mai departe:

«En le signant, ils s'approprient l'écriture; cela suffit pour que l'acte soit sous seing privé (Laurent, voi. 19, No. 196 și 198);

Considerând că chestiunea care prezintă mai multă dificultate este cea cu privire la dispozițiile hotărâte de legiuitor în art. 1179 C. civ.

Care este sancțiunea nerespectării ei dispozițiilor art. 1179 C. civ?

Sancțiunea neredactării dublului original pentru actele sub semnătură privată care constată obligații sinalagmatice prevăzute de art. 1179 C. civ., rezultă din însăși rațiunea obligației îndeplinirii acestei formalități. Această sancțiune nu se referă și nu influențează cât de puțin convenția în sine, ci constă în aceea că părțile au pierdut puțința de a proba deplin prin actul scris convenția dintre ele;

Considerând că numai când în act s'a prevăzut de părți ca nerespectarea formalității dublului înscris să fie o sancțiune referitoare la însăși existența contractului, cu alte cuvinte, numai când părțile au arătat expres în act că condiționează perfectarea convenției de îndeplinirea acestei formalități, numai atunci convenția este inexistentă. Când în act — instrumentum probationis — nu este nimic cu privire la această chestiune, părțile pot beneficia de toate mijloacele prevăzute de lege pentru dovedirea și stabilirea convenției dintre ele, servindu se în acest scop de singurul exemplar al actului scris ce s'a redactat (on lui applique — adică actului privat nefăcut în dublu — une règle analogue à celle de l'art. 1318 (1172 c. civil român) aux termes duquel l'acte authentique, nul en la forme, peut valoir comme acte sous seings privés, s'il est signé des parties. (Planiol, vol. 2, No. 1149).

Din ultimul alineat însă al art. 1179 c. civ. mai reiese că în ipoteza primei părți a acestui articol, când între părți s'a redactat numai un exemplar de act, mai este un mijloc specific acestei situații de dovadă a contractului: dovada ce reiese din executarea lui de una din părți.

Că prin urmare prezentarea de una din părți a singurului exemplar de act sub semnătură privată dresat, și dovedirea că contractul s'a executat în fapt de partea care se prevalează de lipsa celui de de al doilea exemplar al actului, înlătură necesitatea ca actul să fi fost redactat în dublu original — con-

dițiile art. 1179 c. civ., fiind îndeplinite îndeștător și scopul pentru care legiuitorul a inserat acest articol atins;

Considerând că aceeași consecință logică trebuie dedusă în mod imperios și în cazul lipsei mențiunii că actul satisface formalitatea dublului, dacă actul s'a executat în fapt de partea care invoacă lipsa cerutei mențiuni. Căci aceste două îndatoriri — redijarea în dublu original și mențiunea acestei redijeri — se completează una pe alta, ambele și fiecare în parte având același scop: să creeze situații egale pentru toate părțile, una față de alta, din punctul de vedere al executării obligațiunii și al dovedirii acesteia.

Considerând că atunci când un contract sinalagmatic constatat printr'un înscris subsemnată privată a fost executat de una din părți, rămânând ca cealaltă parte să-și execute și aceasta obligația sa, contractul s'a transformat din sinalagmatic, în unilateral, în care caz formalitatea dublului înscris nu se mai cere, și ca urmare nici mențiunea îndeplinirii acestei formalități nu mai trebuie arătată în act;

Considerând că dacă dispozițiile art. 1179 c. civ., sunt de ordine publică, argument care s'a adus de C. Alexandru prin P. Georgescu, că adică orice act subsemnată privată care constată obligații reciproce, este nul dacă nu e redactat în dublu fiindcă «qui contra legem agit, nihil agit» ar însemna că chiar atunci când actul, deși nu e întocmit în dublu, ci numai într'un singur exemplar, dar e recunoscut de ambele părți, și încă ar fi nul, ceea ce nu se poate admite și nu se poate admite, fiindcă odată ce părțile recunosc existența convenției, nulitatea este înlăturată.

Pe cale de deducțiune necesitatea dublului s'ar legitima chiar când e recunoașterea părților, și cu atât mai mult când se caută a se înlătura sancțiunea de nevalabilitate a actului prin executarea voluntară a obligației de către partea ce invoacă această nevalabilitate, prin aceea că vânzătorul, dacă acesta este cel care și-a executat predarea imobilului, mai cere ca obligații, pe lângă această predare a bunului și altele, de ex.: garantarea acestei predări. Deci obligațiile reciproce, chiar după predare, persistă (Art. 1313 și 1336 C. civ.) Donc même après la délivrance les parties sont obligées réciproquement l'une envers l'autre et, par suite, chacune est intéressée à avoir un double (Laurent, vol 19 pag. 241).

Considerând însă că dispozițiile art. 1179 c. civ. român. ca și dispozițiile corespunzătorului său francez 1325 au în vedere numai obligațiile reciproce ale părților din momentul nașterii și perfectării convențiunei, obligații care sunt de esența contractului, cum este predarea lucrului în materie de vânzare, și primirea prețului, nu și obligațiile la care părțile pot fi constrânse în viitor, cum este obligația vânzătorului de a garanta liniștită posesie, obligații de natura contractului și la care părțile pot, de convin, să deroge.

Că, dacă aceste articole cuprind dispoziții cu caracter de ordine publică, acest caracter trebuie înțeles în sensul că legiuitorul și aci a voit să asigure tuturor părților, care intervin la încheierea unei convențiuni, ca și tuturor părților între care este un diferend ce urmează să se tranșeze printr'o hotărâre

dată de justiție. Situații egale prin aceleași mijloace de probă și apărare ale unei părți de cealaltă;

Că acest caracter de ordine publică nu exclude dreptul și putința de interpretare din partea instanței judiciare ale mijloacelor de probă și apărare adoptate de părți și de examinare a consecințelor de drept ce decurg dintr'un anume mijloc de probă al unei părți, examinare ce trebuie făcută în cadrul legii și al principiilor;

Considerând că este de examinat dacă vânzătorul C. Alexandru a făcut tradiția materială a lucrului;

Această predare reese din următoarele împrejurări: în tot timpul procesului, înaintea tuturor instanțelor, or de câte ori V. Hagiu afirma că predarea s'a făcut — și pe această predare și-a bazat întreaga sa apărare, — C. Alexandru nu a combătut această alegație,

Vasile Hagiu ocupă casa dela transcrierea actului. La acest imobil și-a dat oponentul adresa, și la acest domiciliu, str. Al. Odobescu No. 9. intimatul a îndeplinit procedura citând pe cumpărător;

Că predarea imobilului de vânzător se poate stabili și deduce neîndoios din orice împrejurări, ca cele de mai sus, din care să se poată face convingerea, ca și din alte fapte și împrejurări, că această tradiție a avut loc;

Că deci executarea de bună voe a contractului înlătură sancțiunea de nevalabilitate ce ar rezulta fie din neredactarea dublului exemplar, fie din lipsa mențiunii acestei redactări. Cum C. Alexandru a predat imobilul lui V. Hagiu, în baza vânzării ce a avut loc, actul sub semnătură privată din dosar, prezentat de V. Hagiu, care constată această convenție de vânzare, este valabil, deși este lipsit de mențiunea redactării dublului înscris, și deși această redactare în dublu, în fapt, nu a avut loc, urmându-se a se respinge și acest al treilea motiv al lui C. Alexandru prin reprezentantul său P. Georgescu, ca neîntemeiat.

Că dovada cu martori pe care V. Hagiu a administrat-o la trib. Prahova, față de faptele și împrejurările enunțate mai sus din care reese executarea voluntară a predării imobilului din partea vânzătorului, tribunalul o înlătură ca superfluă.

Având în vedere că s'a ridicat obiecțiunea că tribunalul de Buzău, ca instanță de trimitere nu poate să examineze alte chestiuni de cât cele care s'au discutat la tribunalul Prahova a cărui ședință s'a casat.

Considerând că instanța de trimitere lucrează în toată independența, înaintea acestei instanțe putându-se invoca și ridica orice mijloace și excepții care s'ar fi putut invoca și la precelelta instanță, repunându-se în situația acesteia. Căci nu este nici un argument de rațiune și nici unul de text care să prohibe acest lucru (Ernest Faye pag. 308).

Că deci tribunalul urmează să admită opoziția lui V. Hagiu, și prin consecință și apelul, să reformeze cartea de judecată a judecătoriei Oc. I Ploiești și să respingă acțiunea lui P. Georgescu.

Pentru aceste motive, care s'au redactat de d. Alex. Ștefănescu, judecător de ședință, admite opoziția și prin consecință și apelul.

Semnați: Alex. Ștefănescu, Gh. Popovici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența de la 9 Iulie 1925

Președinția D-lui D. Ionescu, jude-președinte ocol. Tecuci

Casa Centrală a Asigurărilor Sociale cu Florea T. Balan

SUCCESIUNE — DREPTUL SOȚULUI SUPRAVIEȚUITOR. — DACĂ A FOST DESFIINȚAT PRIN DISPOZIȚIUNILE ART. 4 AL LEGII ASUPRA IMPOZITULUI PROGRESIV PE SUCCESIUNI DIN 28 Iunie 1921. — ART. 676 ȘI 679 C. CIVIL,

Dispozițiunile art. 4 al legii asupra impozitului progresiv pe succesiuni din 28 Iunie 1921, care prevăd că dreptul de moștenire ab intestat de la al IV-lea grad în sus se desființează, a înțeles să abroge implicit numai art. 676 din codul civil de sub rubrica succesiunilor colaterale iar nu și art. 679 de sub capitolul succesiunilor neregulate care a rămas în vigoare.

No. Respins apelul făcut de către Casa Centrală a Asigurărilor Sociale în contra Cărții de Judecată civilă cu No. 63/924 a judecătorei Oc. Găiceana, în proces cu Florea T. Balan.

S'au ascultat D-nii avocați St. Plitos pentru apelantă și V. Beldie pentru intimat.

Tribunalul,

Asupra apelului intentat de Casa Centrală a Asigurărilor Sociale din București contra cărții de judecată civilă No. 63/1024 pronunțată de judec. ocolului Găiceana prin care s'a respins ca nesustenută acțiunea sus citatei apelante.

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosarul cauzei.

Având în vedere că prin acțiunea sa Casa Centrală cere a se constata contradictor cu Florea T. Balan că pe urma def. T. Balan nu au rămas erezi în grad succesibil, iar pârâta în calitate de soție supraviețuitoare nu are vocațiune la moștenire și în consecință declarându-se vacantă succesiunea numitului defunct să se dispună trimeterea Casei Centrale în posesiunea averii succesoriale.

Având în vedere că se susține cum că în conformitate cu art. 4 din legea asupra impozitului progresiv pe succesiuni din 28 Iunie 1921 dreptul de moștenire ab intestat al soțului supraviețuitor a fost desființat.

Considerând că din termenii art. 4 a sus citatei legi, care prevede că dreptul de moștenire ab intestat dela al IV-lea grad în sus se desființează abrogându-se deci implicit dispozițiunile art. 676 c. civ., iar patrimoniul defuncților fără testament și fără rude până la al IV-lea grad inclusiv trece în folosul fiscoșului, în timp ce al celor fără rude dela al V-lea până la al XII-lea grad trece în folosul Casei Mese ilor, rezultă în mod neîndoios că legiuitorul s'a ocupat expres numai de succesorii chemați în virtutea legăturilor de rudenie, adică a moștenitorilor regulați sau legitimi.

Că în codul nostru civil există distincțiunea bine specificată dintre moștenitorii regulați și cei neregulați, iar legiuitorul din 1921 care legifera în această materie a trebuit să o aibă în vedere și

dacă în modificarea adusă nu vorbește nimic de categoria succesorilor neregulați este că ea a rămas în afară de preocupările sale, căci ar fi inadmisibil ca o lege ca aceasta cu caracter fiscal, fiind specială și deci de strictă interpretare să ridice dreptul de succesiune a unei categorii de persoane numai pe cale de interpretare, când tocmai ar fi trebuit s'o prevadă categoric prin termeni expresi, căci cum s'ar putea aplica succesorilor neregulați un text care prevede exclusiv pe cei legitimi?

Că aceasta rezultă cu atât mai vădit cu cât art. 4 din legea ce ne preocupă vorbește de rude, ori între soți nu e nici o înrudire, iar despre grad nici nu poate fi vorba între ei.

Că chiar cu ocazia desbaterilor parlamentare asupra legii s'a acordat soției dreptul ca, în ce privește taxele de succesiune să fie trecută în clasa I, adică să vină în concurență cu copiii, deci iată că se legifera în avantajul ei și nici decum nu i se desființau din drepturi.

Că, cu ocazia acelorasi desbateri, asupra discuțiunei urmată în jurul art. 2 din lege s'a spus de un orator că dreptul de succesiune al soțului nedespărțit supraviețuitor va fi examinat când se vor discuta reforma codului civil, declarațiune care nu a provocat nici o rezervă din partea adunării, ceea ce indică mai mult că în acordul general a fost ca dreptul conferit prin art. 679 c. civ., să rămână în afară de discuțiune.

Că, cu atât mai mult nu rezultă că dreptul soțului supraviețuitor a fost desființat prin acest art. 4 cu cât însăși din art. 2 din aceeași lege reiese intențiunea legiuitorului contrară acestei suprimări de drepturi, căci în tabloul de impuneri ce face parte integrantă din spusul art. 2, în clasa I sunt trecuți «descendenții în linie directă, gradul I și soții», iar în clasa IX sunt preăzuți «străinii și rude dela al IV-lea grad în sus, prin testament»; ori, dacă într'adevăr s'ar fi desființat dreptul de moștenire al soțului moștenitor atunci ar fi trebuit ca în tabelă în clasa I, după cuvântul «soți», să se adauge și cuvintele «prin testament», căci fără testament n'ar mai fi fost moștenitor fiind și ei străini de succesiune (jurisprudența noastră de altfel aproape unanimă s'a fixat în acest sens ce este și juridic și echitabil (Cas. I 1213/1924; C. Iași II 114/1923; C. Galați I 69/1923 prin divergență; C. Buc II 46/1925. Trib. Brăila I 287/1922; Trib. Ilfov II 665/1923; D. Alexandresco în nota de sub Dec. 114/1923 a C. Iași II din Curierul Judiciar 10/1924. — Contra: C. Galați I 69/1923, părerea minorității ce a rămas complet izolată).

Considerând deci că nici din text și nici din desbaterile asupra legii după cum nici din economia ei nerezultând că prin art. 4 s'ar fi suprimat dreptul soțului supraviețuitor nedespărțit, urmează că atât apelul de față cât și acțiunea cată a fi respinse ca nefondate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l Aurel L. Vidrașcu, jude de ședință, respinge apelul.

Semnați: D. Ionescu, Aurel Vidrașcu